

**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Iure Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

De Clericis non residentibus. Consilium CCIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98691](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98691)

pritis solute, *Salicet. & alij in d. §. Sive autem alter-
utra, Bart. in d. l. si pignore; tunc præsertim quando
articulus incidentis negotij cum negotio princi-
pali conjunctus non est, & iustitia causæ principa-
lis iniustitiam incidentis articuli purgare non po-
test. Nam eo casu differendæ aut ad finem causæ
reijciendæ condemnationis expensarum, ratione in-
cidentis articuli factarum, nulla est iusta occasio,
Speculat. in tit. de expen. §. si autem vers. Sed nunquid
deficiens, Innocent. in d. c. Sæpe & ibi Francus d. quest.
8. potissimum quando Iudici constat per quam-
cumque sequentem sententiam definitivam non
posse expurgari vitium, quod pars adversa inciden-
te articulo, vel caluminando, vel tergiversando,
aut ineptè procedendo semel contraxit, *Matthæus
de Assis. decis. 42.* Prout in proposito manifestissi-
mum est eo loco esse has, de quibus queritur, ex-
pensas, quod latæ etiam contra actores sententiâ
definitiva, pars Rea in illis omnino condemnari
deberet, aut saltem non ab illis excusari. Ita ut
juris beneficium, hoc est prompta parataque illa-
rum expensarum condemnatio, parti agenti ne-
que eripi, neque denegari, neque denique in aliud
tempus reijci aut differri debeat: cum de eo in re
præsenti cognoscere possit Venerabilis Dominus
Commissarius, & cognoscendo ob id de eo judica-
re debeat, *l. De quare D. De iudic.**

De Clericis non residentibus.

SYMMARIUM.

Residentia Clericorum.

1. Canonici an simul & in canonicatu & in parochiali
ecclesia vicaria residere possint. Residete quid sit.
2. stare in aliquo loco quis dicatur.
3. Domicilium diversis locis quis habere potest.
4. Beneficiorum pluralitas odiosa.
5. Clericus non residens admoneri potest.
6. residentia clericorum nimis amare exigenda non est.

CONSILIUM CCIIII.

STATUTUM Collegiæ Ecclesiæ S. Li-
vini Zierixensis his verbis conceptum est:
Statuimus & ordinamus quod quicumque Canoni-
corum nostrorum capitularium, qui censeri debeat
residens, debet personaliter stare in oppido Zierixensi per
spacium viginti septem hebdomadarum in anno coniunctim
vel divisim, &c. Alio loco in statutis cavetur de for-
ma visitationis chori ad lucrandum præsentias.
Vnus ex Canonicis obtinens in vicino pago Ec-
clesiam parochialem, eique personaliter deserviens,
& in pago ejusdem Ecclesiæ expensas suas emens,
in oppido cubiculum habet, & quotidie saltem
per viginti septem hebdomadarum spacium cho-
rum laudabiliter secundum alia dictorum statuto-
rum capitula frequentavit, sæpius in eodem oppi-
do edendo ac bibendo, atque etiam in conducto
suo cubiculo interdum dormiendo: sed quia ordi-
narium domicilium in oppido non habet, Domini
de Capitulo eum fructibus suæ præbendæ priva-
verunt: Queritur, num id jure potuerint? Tota
questio consistit in intellectu & interpretatione
horum verborum, *Debet personaliter stare in oppido,*
t an videlicet illa referri debeant ad domici-
lium, an verò ad residentiam, hoc est deservitio-
nem cultumque divini officij in Ecclesia? Id enim

verbum *Residendi* in hoc articulo significare videtur,
c. *Conquerente De Cler. non residen.* Cujus residentie
respectu posset videri præfatus D. Canonicus in
statutum non impegisse, cum ei aliquid ad illan-
dabilem deservituram obijci non possit. * Sed
quoniam residentie modus explicatur, stando scilicet
personaliter in oppido, duo requiri videntur, domi-
ciliū seu habitatio ex præscripto statuto, & deservitu-
ra ex postea subiecto statuto de modo visitandi
ac frequentandi chorū: stare enim in aliquo loco
ad domicilium continuamque habitationem refer-
ri videtur, *l. 1. in Bart. De hu qui decet. vel. effud.*

Et quamvis duobus locis quis possit habere do-
micilium; id tamen aliter fieri non potest, quàm si
utroque loco æqualis sit habitandi, & standi de-
stinatio, *l. Labeo, l. Assumpto §. jurisprudentibus D. Ad
mun. ap.* ita quòd sola domus vel cubiculi possessio
in aliquo loco domicilium non faciat, si conti-
nuè vel pro maxima parte habitandi non sit quoque
propositum, *l. Libertus §. sola domus possessio Ad mun. ap.*
glos. in c. *Licet canon in verb. residere De elect. lib. 6.*

Ut proinde in rigore juris, & attento odio,
quod in pluralitate beneficiorum consistit, & ex
qua causatur impossibilitas residendi ac deservien-
di laudabiliter in omnibus, c. *Quia nonnulli de Cler.
non residen. l. Nemo ex ijs C. De assessor. c. singula & ibi
glos. 89. distinet.* satis probabilis videatur causa di-
ctæ privationis; nihil faciente in contrarium, quod
aliquidam ex ejusdem Ecclesiæ Canonicis paro-
chialium Ecclesiarum quoque Rectores in oppido
residentes, suis hujusmodi Ecclesijs etiam deserviant,
& tamen parem privationem non patiantur:
nam quamvis adversus illos queri possit, an eis
debeantur fructus suarum Ecclesiarum, in quibus
personaliter verè & propriè non resident; ob id
tamen obijci non potest illaudabilis deservitura
quoad Canonicatus; cum in illis reideant, perso-
naliter in oppido stantes domiciliumque habentes,
& statutis quoad visitationem ac numerum
hebdomadarum satis facientes; ubi in casu propo-
sito res converta est & iustitia querelæ privationis
respicit fructus præbendæ; od id, quod Canonicus
principaliter in oppido non stet, sed magis in sua
parochia, cui in eadem residendo, ac deserviendo
plene satisfacit: alit illo casu peccatur in ipsam pa-
rochiam, non in Ecclesiam Collegiatam, cui idcirco
nulla potest esse conquerendi materia,
*steph. Bertrand. consil. 101. Quamvis non sit vol. 1.
part. 1.*

Interim quia Domini de Capitulo præfatum
D. Canonicum sic residentem hæcenus tolerave-
runt, patientes illum sine contradictione aut ad-
monitione chorū frequentare, ac statutis quoad
visitationem chori satisfacere, bonaque fide ipse
existimavit talem residentiam sufficere, nulla Do-
minorum de Capitulo admonitione interveniente,
existimarem præfata privationem quoad præ-
teriti temporis fructus nimis fore rigidam & ab
æquo bono alienam; cum canon admonitionem
ante subtractionem fructuum requirat in ipso mo-
mento ac tempore absentia: seu illaudabilis resi-
dentia, c. *penult. De cler. non resid.* probabilisque fue-
rit opinio dicti Domini Canonici existimantis se
statutis satisfacere per hujusmodi deservituram
seu residentiam; * quæ nimia amarè seu rigore
exigi

exigi non debet, sed civili modo intelligenda est, Archid. in c. Licet canon nu. 5. vers. sub residentia de elect. lib. 6.

De Clericis non residentibus.

SYMMARIVM.

Residentia in beneficio.

1. Excipere de iure fisci tertius non potest.
2. Ius patronatus an ad fiscum transeat confiscatis bonis.
3. Beneficia simplicia an residentiam requirant.
4. Scholares beneficiarii residere non tenentur.

CONSILIUM CCV.

SIN E magno labore eximi possunt scrupuli, quibus conscientias suas gravare videntur Venerabiles D. Decanus & Capitulum Collegiæ Ecclesiæ Sanctæ Barbaræ Culenburghensis, circa præsentationem & institutionem M. Henrici Cuyck in & ad capellaniam seu Vicariam S. Antonij in dicta Ecclesia collegiata fundatam per Dominum Gasparem Dominum in Culenburgh novissimè vacantem ex simplici resignatione Antonij Cuyck fratris sui facta ad manus D. Florentij de Culenburgh. Nam quod ad priorem questionem attinet, an Dominus Florentius eo tempore, quo contracto crimine laicæ Majestatis, fines ditionum Regiæ Majestatis excessit, iure patronatus uti, & utendo prædictam resignationem admittere, ac dictum M. Henricum præsentare poterit, idemque M. Henricus ex hujusmodi præsentatione, per dictum Capitulum admitti & in prædicta Vicaria institui poterit; dicimus quod præfati Domini hunc scrupulum sibi facere non debeant, quamdiu alius potentior iure munitus non comparet, neque dicto M. Henrico questionem aut controverfiam super ita Vicaria excitare: * cum regula generalis sit, quod de iure fisci tertius nec excipere nec movere questionem possit, l. his consequenter D. Famil. eccles. & ibi gloss. in verb. non perimere; dictoque Capitulo sufficere debeat, quod apud præfatum D. Florentium eiusque majores ius patronatus ex fundatione fuerit, & illius vigore novissimus possessor hoc beneficium obtinuerit: quia in hujusmodi præsentationibus & institutionibus ultimus status beneficii attenditur, l. Consultationibus de iure patron. * Deinde communior & frequentior est Doctorum, Felin. Decius & alij in c. Quanto de iud. & in pastoralis §. rursus de re iud. Marian. Socinus nep. conf. repositus a Magistro vol. 2. Laër Hieron. Gigas in tract. de crim. laicæ Majest. Rubr. de pan. committ. crim. laicæ Majest. quest. 4. opinio, quod confiscatis bonis alicujus, ius patronatus Ecclesiasticum ad fiscum secularem non transeat; cum ad fiscum vigore universalis confiscationis non transeant ea hæredes extraneos non sunt transmissibilia; quia fiscus pro extraneo hærede est, Bart. Bal. & alij in l. 1. C. de bon. que lib. Quod in proposito indubitatum videtur, ob id quod ius patronatus non cohæreat dominio aut Comitatu de Culenburgh, sed sit merè personale, reservatum ipsi Gaspari fundatori & ejus successoribus. Ita enim sonant verba fundationis Zoo sullen wy ofte onse naecomelighen, &c. hoc est, tunc nos vel nostri successores, &c. Ita quod sit separa-

tio bonorum, & ius patronatus tunc, cum ius patronatus bonis non cohæret; & sic bonis transcurrentibus ad fiscum, ius patronatus manet apud eum, qui confiscationem passus est, vel potius dormit, si non exstinguitur, Ecclesia manente liberâ, Decius in d. c. Quanto, & in l. 2. nu. 2. C. de ius vocan. dum sic merè personale est; atque inde transit ad sequentem generationem, mortuo eo, qui confiscationem passus est, quando etiam successoribus reservatum est, Socinus d. conf. 51. Marc. Mantua conf. 5. v. scripturis.

Quoad alteram questionem, dubitatio nulla est, quin patronus sic conferre, & conferendo super promotione ad sacerdotium, & residentia personali dispensare poterit; quia eam potestatem sibi & suis successoribus reservavit fundator; prout reservare potuit: tunc cum simplex sit beneficium, quod personalem residentiam nisi ex fundatione non requirit de generali consuetudine totius mundi, relin. in c. Dicitur de scriptis Alex. conf. 1. nu. 3. vol. 7. Bernard. Diaz. in praxi crim. can. cap. 52. Unde cum fundator ipse eam necessitatem residendi & promovendi imposuerit, reservata sibi potestate relaxandi, dubium non est, quin relaxare poterit, quia eam legem suæ liberalitati dixit, l. ea lege C. de condit. ob caus. dator, ejus enim est solvere, cujus est ligare, l. Eius est de reg. jur. l. Si puella de spons. tunc De quo interposito minus dubitandum, ob id, quod ex legitima & legitimè probata causa, sit facta hæc relaxatio & dispensatio, videlicet ob continuationem studij in Universitate approbata: ob quam causam relaxatur generaliter necessitas residentie in beneficio, etiam m. tempore institutionis is qui beneficium obtinet, juraverit residere, c. Cum ex eo de elect. lib. 6. c. Ex parte tua de cleric. non resident. c. ult. De magistris. Fred. de Senis confil. 246. De iure communi, Oldrad. confil. 220. Supposita. De quo hic minus hæsitandum, quod Universitas Lovanienfis, in qua M. Henricus studij causa degit, specialia habet privilegia de non promovendo ad sacros ordines, & de fructibus percipiendis in absentia propter studium. Proinde tota conscientia possunt Venerabiles DD. hanc institutionem semel per eos legitime factam, suo loco relinquere.

De Clericis non residentibus.

SYMMARIVM.

Residentia parochorum. Abbas certæ Ecclesiæ obligatus providere de Rectore, an captivum ab hoste Rectorem redimere teneatur. Abbati an recte decimarum solutio negetur, ob non residentiam pastorem ab eo præfetti.

1. Parochus Ecclesiæ an in periculo residere teneatur.
2. Distributiones quotidiana aliquando etiam absenti præstandæ.
3. Pestis causa an Parochus Ecclesiam deferere possit.
4. Abbas Religiosum Ecclesiæ alicui præficere obligatus excusatur ex causa impossibilitatis vel periculi.
5. Parochiani suo Parocho defensionem debent, alioqui excusatur a residentia Parochus.
6. Exceptio loci non tuit.
7. Decima absenti ex causa Parocho an recte denegentur.

CON-